

Čís. 4006.

Byla-li rozluka provedena v cizozemsku dle předpisů tamního hmotného práva, jest i při rozhodování o výživném rozloučené manželky použiti cizozemského práva.

Vyživovací nárok rozloučené manželky dle říško-německého práva.

(Rozh. ze dne 24. června 1924, Rv I 450/24.)

Manželství stran, říško-německých příslušníků, bylo rozsudkem zemského soudu v Drážďanech ze dne 9. ledna 1920 rozloučeno z viny manželovy. Rozsudek nabyl právní moci dne 18. října 1921. Tvrdíc, že nemoc stala se k výdělečnému povolání neschopnou, žalovala manželka manžela o placení výživného a to za dobu od 19. října 1921 do 18. dubna 1922 o 2.400 Kč, od 19. dubna 1922 pak o čtvrtletních 1.200 Kč. Procesní soud první stolice přiznal žalobkyni měsíčních 300 Kč počínajíc 19. říjnem 1921. Odvolací soud vyhověl odvolání žalovaného potud, že přiznal žalobkyni měsíčních 300 Kč teprve od 2. března 1922. Důvod y: Mezi stranami není sporu o tom, že první soud s poukazem na ustanovení Šu 37 obč. zák. na spor správně použil předpisů občanského zákona pro říši německou, s kterýmžto stanoviskem i soud odvolací souhlasí, hledě k tomu, že pro rozluku (Scheidung) manželství stran dle spisů zemského soudu v Drážďanech bylo použito tamního zákona občanského a že tedy i z rozsudku cizozemského soudu odvozované hmotněprávní nároky strany nevinné jest posuzovati dle téhož zákona. Také zemský soud v Drážďanech nárok žalobkyně na prozatímní výživné za trvání rozlukového sporu posuzoval dle tamních zákonů a druhá stolice na ustanovení Šu 1361 odstavec druhý něm. obč. zák. výslovně se odvolává. V tomto sporu platí pouze procesuální předpisy tuzemského práva. Proti rozsudku, jímž žalobkyni nepřiznáno čtvrtletní nýbrž měsíční výživné, žalobkyně vůbec se neodvolala a ani žalovaný v tomto směru odvolacích návrhů nečiní. Neprávem napadá žalovaný úsudek prvního soudu, že žalobkyně může v tomto sporu výživné podle Šu 1578 něm. obč. zák. požadovati, poněvadž žila v manželství, v němž výdělečná činnost ženy není obvyklou. Soud první stolice nebral při tom v úvahu pouze poměry obou manželů v čase rozluky, jak odvolatel vytýká, nýbrž poměry, za jakých v manželství žili a nelze také kárati, že při svém úsudku dal přednost pozdějšímu vyjádření obce, jež si soud sám vyžádal a jež jest zevrubnější, než dřívější vyjádření téže obce, žalovaným předložené. Vyžádati si opětne vyjádření obce, jak odvolatel navrhuje, bylo by tedy zbytečno, nehledě k tomu, že odvolání připouští, že obecní úřad »obvyklost« výdělečné práce ženiny posouditi nedovede. Neprávem odvolává se žalovaný na ustanovení Šu 1361 odstavec druhý něm. obč. zák. pro názor, že jest vyživovací povinnosti prost, neboť přehlíží, že tam jde o vyživovací závazek za trvání manželství, kdy manželé pouze fakticky odděleně žijí, kdežto vyživovací závazek manžela, vinného na právoplatně vyslovené rozluce, upraven jest zvlášť v Šu 1578 něm. obč. zák. Pokud výše výživného se týče, odvolává se žalovaný neprávem na ustanovení

Šu 1603 něm. obč. zák. pro stanovisko, že platiti je nemusí, an by jinak sám ohrožen byl ve výživě, jeho stavu přiměřené, neboť ustanovení to, jak vysvítá z předchozího Šu 1601, vztahuje se pouze na příbuzné v přímé linii, kdežto manželův závazek k výživě rozloučené nevinné manželky omezen jest předpisem Šu 1579 něm. obč. zák. a pokud dle Šu 1580 odstavec třetí upotřebiti tu dlužno předpisů o vyživovacích závazcích příbuzných, není tam § 1603 citován. Opodstatněno jest však odvolání proti prisouzení výživného za dobu před žalobou, i když splatnost jeho jako otázka práva hmotného v úvahu přichází a to nejen při použití ustanovení Šu 1418 čs. zákona občanského, nýbrž i dle Šu 1580 odstavec třetí a Šu 1613 něm. obč. zák., přiznávajícího vyživovací nárok na minulost pouze tehdy, když nárok již uplatněn byl pořadem práva. Žaloba došla na okresní soud v D. dle podacího razítka dne 2. března 1922, byla však jím pro nepřislusnost odmítnuta, kdežto u příslušného soudu procesního podána byla dne 5. dubna 1922. Dle toho nemohla by žalobkyně výživné před 5. dubnem 1922, tedy pro minulost požadovati. Žalovaný ve svém eventuelním odvolacím návrhu žádá však za zamítnutí nároku na výživné od 19. října 1921 do 2. března 1922; i byl tento návrh pro soud odvolací závazným a bylo tedy výživné pouze do 2. března 1922 a nikoli až do 5. dubna 1922 odepřeno.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalovaného.

D ů v o d y:

Otázka při rozhodování o dovolání v první řadě v úvahu přicházející, zda jest spornou věc posuzovati dle něm. obč. zákona, byla nižšími soudy správně rozřešena. (Viz Unger: System rak. obecn. práva soukromého, svazek I., str. 194, a Mayr: Občanské právo, svazek I., str. 62.) Dovolatel s hlediska čís. 4 Šu 503 c. ř. s. vytýká odvolacímu soudu, že nesprávně pojímá právní povahu předpisu Šu 1578 něm. obč. zák. Činí tak neprávem; dovolací soud sdílí názor napadeného rozsudku, že zde není předpokladů Šu 1578 něm. obč. zák., za kterých by byl manžel na rozvodu manželství samojedině vinný sprostěn povinnosti poskytovat manželce výživu jejímu stavu — t. j. dosavadním poměrům jejím (§ 1610 něm. obč. zák.) — přiměřenou. Žalovaný má mylně za to, že dle potvrzení obce R. ze dne 16. října 1922, které on sám ve sporu předložil, jest, pokud se týče bylo obvyklo, aby dle poměrů, v nichž manželé žili, manželka prací svou opatrovala výdělek. V dovolání necituje žalovaný obsah onoho potvrzení obce úplně, vynechává podstatný jeho dodatek »pokud to jejich poměry v domácím hospodářství připouštějí«, a poněvadž v celém sporu nevyšlo na jevo, že tento předpoklad zde byl dán, právem odvolací soud v souhlasu s prvním soudem má za to, — jak ostatně z potvrzení obce R. ze dne 5. února 1923 prvním soudem vyžádaného zřetelně vyplývá, — že výdělečná činnost manželky dle poměrů manželů nebyla obvyklou. Není proto odůvodněnou ani výtku neúplnosti řízení, záležející dle dovolání v tom, že odvolací soud nevzal zřetele k prvnímu potvrzení obce ze dne 16. října 1922. Rovněž sluší souhlasiti s právním názorem odvolacího soudu, že nepřihlížel k ustanovení Šu 1361 odstavec druhý něm. obč. zák., a odkazuje se do-

volatel po této stránce na dotyčnou část důvodů napadeného rozsudku a platí, pokud jde o výši výživného, totéž o pomnutí předpisu §u 1603 oustavec prvý něm. obč. zák., jenž v §u 1580 jednajícím o poskytování výživného není ani citován. Předpis §u 1610 téhož zákona, v němž se mluví o osobě potřebné (»des Bedürftigen«) dlužno vykládati v souvislosti s §em 1578 cit. zák., dle něhož »příjmy jmění manželčina« (Einkünfte ihres Vermögens) se rozumí jmění kapitálové, jehož žalobkyně, jak je zjištěno nižšími soudy, nemá, a není tím míněn výdělek z práce její, o němž tento zákonný předpis dále mluví. Poněvadž dle shora uvedeného nebyla výdělečná činnost manželky dle poměrů manželů obvyklou, nepřichází proto ani pro otázku výše výživného a to dle znění zákona ani s hlediska slušnosti v úvahu okolnost, zda-li žalobkyně jest nyní sama výdělečně činnou, a má z práce své nějaký příjem. Dle toho je žalovaný zásadně povinen žalobkyni poskytovat výživu, stavu jejímu přiměřenou, jak již shora bylo uvedeno, s poukazem na § 1610 něm. obč. zák., jenž mluví o životním postavení osoby potřebné, míní tím právě výživu stavu přiměřenou a vyplývá z toho také bezdůvodnost výtky neúplnosti řízení odvolacího (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), kterou shledává dovolatel v tom, že nebyly provedeny důkazy o tom, mnoho-li si žalobkyně nyní svou prací vydělá. Tím jest také určena dle §u 1610 cit. zák. míra, t. j. výše výživného, předpokládajíc ovšem, že tomu není na závalu ustanovení §u 1579 téhož zákona, dle něhož vyživovací povinnost manžela musí odpovídati jeho jmění, a to tak, aby jeho vlastní, stavu jeho přiměřená výživa nebyla ohrožena. Dovolatel neprávem má za to, že takovýto případ zde nastal, neboť za odpočetní položku ve smyslu §u 1579 cit. zák. (bei Berücksichtigung seiner sonstigen Verpflichtungen) nelze pokládati ničím nedoložený peníz 400 K (mzda hospodyně), pročez dlužno vzít za podklad měsíční zbytkový příjem žalovaného v obnose 1500 Kč, jak on sám ve své žalobní odpovědi uvedl. Má-li odvolací soud za to, že tento důchod stačí k výživě žalovaného, stavu jeho přiměřené, nelze v tom spatřovati nesprávné právní posouzení věci, a následkem toho netřeba se zabývatí druhou částí předpisu §u 1579 cit. zákona, věnovanou případu, když by nastalo ohrožení výživy, přiměřené stavu manžela k placení povinného.

Čís. 4007.

Najely-li dětské saňky na vlak, podjedše s příkré spadající cesty spuštěnou závoru, jde o příhodu v dopravě. Tím, že dráha vyhověla bezpečnostním opatřením, jež nařídil dohlédací úřad, není za všech okolností vyčerpáno ručení provozovatelky dráhy za bezpečnost dopravy.

(Rozh. ze dne 24. června 1924, Rv I 491/24.)

Žalobce, v době úrazu sedmiletý, saňkoval na silnici, podjel spuštěnou železniční závoru, byl zasažen vlakem a těžce poraněn. Žalobu na dráhu o náhradu škody neuznaly nižší soudy co do důvodu po právu, Nejvyšší soud uznal žalobní nárok co do důvodu po právu.